

Det Norske Baptistsamfunn

Forslag til konseptdokument for

Forpliktende medlemskap i praksis

Versjon: Klar for høring

(6.des 2021 - 23.jan 2022)

Formål

Å være medlem av Det Norske Baptistsamfunn innebærer rettigheter og forpliktelser for den enkelte menighet. Dette dokumentet er et forslag til hvordan håndtere forpliktende medlemskap i Det Norske Baptistsamfunn, hva kirkeordningen «moderat kongregasjonalisme» i praksis betyr for oss i årene som kommer. Selv om dokumentet har en praktisk innretning, er det utledet fra et baptistisk menighetssyn slik det står beskrevet i grunnlagsdokumentet.

1. Innledning

I forslag til grunnlagsdokument for Det Norske Baptistsamfunn står det bl.a. «alle menighetene har stemmerett i landsmøtet, og har en felles forpliktelse til å følge opp beslutningene som tas». Inneværende dokument fokuserer på hvordan en menighets forpliktelse overfor det nasjonale fellesskapet kan se ut i praksis.

Som baptister er vi også heldige å ha en rekke rettigheter ved å være en del av Det Norske Baptistsamfunn. Eksempelvis har vi tilgang til veiledning og krisehåndtering, tilgang til fellesskap og ledertrening og tilgang til ordninger som momskompensasjon og pensjonsordning for ansatte.

Formelle rammer kan aldri erstatte det uformelle livet i fellesskapet, dvs. de fora og relasjoner som bygger oss sammen som baptister i Norge. Vi er helt avhengige av dialog og de nasjonale og lokale møteplassene. Det bygger fellesskap og felles forståelse og det former oss som baptister og troende. Dette må derfor også fremelskes i våre fellesskap, samtidig som vi jobber med formelle rammeverk.

2. Kategorier av forpliktende medlemskap

I grunnlagsdokumentet står det videre at «menighetene står i et forpliktende og intimt forhold til hverandre hvor landsmøtet er øverste autoritet». For at et fellesskap skal fungere må det være en felles forståelse av spilleregler og hvilke rammer fellesskapet opererer innenfor.

For å kunne si noe om disse rammene, tas det utgangspunkt i tre hovedkategorier av forpliktende medlemskap.

2.1 Kategori 1: Medlemskapskriterier for menigheter i Det Norske Baptistsamfunn

Kategori 1 oppsummerer det baptistmenigheter må slutte seg til. Den består av fire hovedelementer:

- Vedtekter
- Grunnlagsdokument
- Pastorgodkjenning
- Forpliktende landsmøtevedtak

2.1.1 Vedtekter

Det Norske Baptistsamfunns vedtekter er organisasjonens bestemmelser, og inneholder grunnleggende regler for hvordan organisasjonen skal drives. Vedtektene er i overensstemmelse med norsk lovgivning.

Vedtektene er en del av kategori 1 fordi disse er fundamentale for hvordan vi opererer som organisasjon. De angir grunnleggende prinsipper for hvordan vi samhandler og hvem som har ansvar

for hva. Vedtektene beskriver de mest sentrale funksjonene som Det Norske Baptistsamfunn har. De kan sies å være et uttrykk for fellesskapets definisjon av organisatorisk praksis og forventninger overfor hverandre.

2.1.2 Grunnlagsdokument

Grunnlagsdokumentet beskriver sentrale historiske trekk og kristendomsforståelse for baptister i Norge. Det synliggjør sentrale sider ved vår tro og baptistiske identitet.

Grunnlagsdokumentet er en del av kategori 1 fordi det beskriver hovedtrekkene i Det Norske Baptistsamfunns identitet med bakgrunn i sentrale historiske hendelser, teologiske kjernepunkter og kirkesamfunnets liv. Det gir uttrykk for hvordan vi forstår oss selv og hva vi står for.

2.1.3 Pastorgodkjenning

Pastorgodkjenningsordningen vurderer om en person er skikket som pastor i en baptistmenighet. Ordningen er en vurdering av personens kvalifikasjoner og egnethet i tjeneste. Den skal være en hjelp for menighetene til å kvalitetssikre sine pastoransettelser.

Pastorgodkjenningsordningen er en del av kategori 1 fordi det er viktig at den sentrale lederen i en menighet har en høy standard og integritet, slik at vedkommende kan være en god hyrde for menighetene som er en del av vårt fellesskap. I den sammenheng er en teologisk utdanning også ønskelig. Pastoren har blitt delegert oppgaver og myndighet av sin menighet. Vedkommende fremstår utad som en representant for både lokalmenigheten og Det Norske Baptistsamfunn, og er en del av et nasjonalt pastorkollegafellesskap.

Noen menigheter har ikke pastor, men har delegert disse oppgavene til en annen person. Videre vil leder av styret (typisk benevnt menighetsråd i våre menigheter) ha et særskilt ansvar for drift og ledelse av lokalmenigheten. Begge disse rollene vil dermed ha et særskilt ansvar i en menighet. Selv om ikke en pastorgodkjenningsordning foreligger for disse rollene, vil de måtte forplikte seg på å ha en tilsvarende høy integritet som en pastor. Det anbefales her å utarbeide sentralt vedtatte retningslinjer til dette formål.

2.1.4 Forpliktende landsmøtevedtak

For det som ikke er naturlig å innarbeide i grunnlagsdokument eller vedtekter, i alle fall i en første fase, kan det være behov for en ny kategori av landsmøtevedtak. Det kan eksempelvis dreie seg om å tydeliggjøre rammer for hvordan vi som baptistmenigheter forholder oss til overgrep og økonomisk utroskap eller usunne lederskapsmodeller og arbeidsforhold i en menighet.

Forpliktende landsmøtevedtak ønskes som en del av kategori 1 fordi det er viktig å ha en kvalitetssikret og grundig prosess på vedtak som skal være forpliktende for alle menigheter. Videre skal det være en klarhet i hvilke vedtak som forplikter.

Under følger forslag til prosess for og karakteristikk ved et slikt forpliktende landsmøtevedtak (i motsetning til et ordinært landsmøtevedtak).

Denne prosessen bygger på at det er menigheter som er medlemmer og dermed har tilhørighet i Det Norske Baptistsamfunn. Baptister har en tradisjon for menighetsbaserte beslutninger og det er viktig å ha en bred forankring for at noe skal anses som forpliktende for alle. Merk at prosessen ikke er laget for å håndtere konflikter

Steg:

1. Saken skal fremmes av flere baptistmenigheter i fellesskap, alternativt av hovedstyret.
2. Hovedstyret skal vurdere om det skal jobbes videre med saken.

3. Saken skal vurderes av et eget fagråd/ en arbeidsgruppe. De bes om å komme med en skriftlig vurdering av forslaget opp mot bl.a. prinsippene i grunnlagsdokumentet. I teologiske spørsmål bør gruppen være bredt sammensatt og det kan gjerne benyttes eksisterende fora til vurderingen, eksempelvis en videreutvikling av baptistenes teologiske samtaleforum. I andre type spørsmål bør det vurderes å innhente faglige råd fra ekspertise innenfor respektive områder. Dersom fagrådet støtter saken, går den videre til neste steg.
4. En beskrivelse av saken/tema sendes ut på høring til alle menighetene. Minst halvparten av menighetene i Det Norske Baptistsamfunn må gi tilbakemelding om at de støtter at saken/tema fremmes som et forpliktende landsmøtevedtak for at det skal behandles videre. Dette for å sikre at det er en forankring hos baptistmenighetene.
5. Vedtaksforslaget fremmes for landsmøtebehandling. Det kreves samme flertall som for vedtektsendringer.
 - Et forpliktende landsmøtevedtak skal ha en fredningstid, dvs. det skal gå en periode fra en slik type vedtak er fattet eller forkastet til det kan tas opp på nytt. Forslag til fredningsperiode er 5 år.

Det finnes per i dag ingen vedtak av en forpliktende karakter og innføringen av en slik vedtakstype vil ikke ha tilbakevirkende kraft.

2.2 Kategori 2: Støtte opp om og bidra til fellesaktiviteter i Det Norske Baptistsamfunn

Denne kategorien adresserer det at vi som baptister har valgt å ha noen aktiviteter og fokusområder felles. Det kan dreie seg om områder som er for store til at enkeltmenigheter har ressurser til å løse oppdrag på egenhånd, jf. også formålet med etableringen av Det Norske Baptistsamfunn i 1879.

Eksempler på hva som ligger i kategorien og som menighetene i Det Norske Baptistsamfunn skal støtte opp om og bidra til:

- Skoledrift
- Misjon: internasjonalt og nasjonalt
- Realisering av strategier
- Et økonomisk fellesskap

2.3 Kategori 3: Deltagelse på fellesarrangementer i Det Norske Baptistsamfunn

Denne kategorien beskriver baptistmenigheters deltagelse i styrer og på nasjonale og regionale arenaer. Videre beskriver den hvordan baptistmenigheter legger til rette for at enkeltpersoner i menighetene kan delta på disse arenaene.

Eksempler på deltagelse på fellesarrangementer:

- På landsmøter og lederkonferanser
- I styrer, råd og utvalg
- På ledertrening og -utvikling
- I teologisk refleksjon
- På leir

3. Å ikke leve opp til forpliktelser til fellesskapet

Konsekvensene av å ikke leve opp til forpliktelsene til fellesskapet, vil være ulike avhengig av hvilken kategori det er snakk om. Dette betyr også at prosessen for håndtering vil være ulik.

3.1 Kategori 1: Medlemskapskriterier for menigheter i Det Norske Baptistsamfunn

Dersom en menighet ikke lever opp til medlemskapskriteriene i Det Norske Baptistsamfunn, foreslås det en trinnvis prosess. Prosessen er utarbeidet for å sikre en robusthet i møte med ulike type situasjoner. Fokuset er på grundighet og dialog underveis, og at de ulike partene blir tatt på alvor og hørt. Videre at alle parter skal kjenne på en trygghet på selve håndteringen. Samtidig bygger den på en anerkjennelse av at det finnes noen rammer for fellesskapet som kan bidra til å fremme samhold og enhet.

Forslag til prosess er beskrevet med flere steg, men det er viktig å presisere at prosessen som hovedregel ikke vil fortsette helt frem til siste steg. Det ventes at normalt tilfellet er at prosessen stanser tidligere. Målet er alltid å kunne stoppe saken på et så tidlig tidspunkt som mulig basert på dialog. Løsningsrommet vil kunne være at både menighet og kirkesamfunnet gjennomfører endringer.

Det kan være mange måter å fange opp situasjoner hvor det er behov for å starte en dialog rundt menigheters manglende oppfyllelse av forpliktelser til fellesskapet. Dette er ikke beskrevet i detalj her.

Steg:

1. Når menighetsrådgivere og/ eller administrasjonen fanger opp nevnte situasjoner, går de i dialog med tanke på å klargjøre fakta, oppklare misforståelser og søke en løsning. Det søkes støtte av eksterne parter ved behov. Dersom dialog avdekker forhold som skal til påtalemyndigheten, håndteres det av en egen prosess. Initiativ som ikke fører frem, løftes frem for hovedstyret.
2. Hovedstyret beslutter involvering og fasiliterer prosessen videre. Hovedstyret kan avslutte saken eller sende den videre til en relevant annen instans.
3. Dersom annen instans involveres, så skal denne søke å forstå fakta og gjøre en vurdering av alvorlighetsgrad opp mot medlemskapskriteriene angitt i kategori 1. Det skal sikres en uavhengig vurdering av saken, noe som bidrar til at hovedstyret og administrasjonen unngår å bli en part i saken. Denne instansen kan løfte saken tilbake til hovedstyret for videre dialog/prosess.
4. Hovedstyret tar initiativ til en dialog i tråd med innspill i steg 3. Den skal sikre både perspektivene til instansen og aktuell(e) menighet(er). Ved behov innhentes det ressurser utenfra på dialogprosess og konfliktløsning. Formålet er igjen å søke en løsning.
5. Dersom hverken menigheten eller kirkesamfunnet foretar nødvendige justeringer, kan Hovedstyret fremme et eksklusjonsforslag for landsmøtet (noe som forutsetter at eksklusjonsparagrafen beholdes). Hovedstyret kan også foreslå andre tiltak eller sanksjoner for landsmøtet som et alternativt slutt punkt for prosessen.

3.2 Kategori 2: Støtte opp om og bidra til fellesaktiviteter i Det Norske Baptistsamfunn

Forpliktelser i kategori 2 kan sikres gjennom å innføre en ordning hvor det introduseres et fast forpliktende medlemsbidrag fra baptistmenighetene. Det foreslås at det kan være en mulighet for å søke om unntak fra denne forpliktelsen, eksempelvis i forbindelse med en menighetsplanting eller ved spesielt krevende økonomiske kår.

Forslag til prosess for oppfølging ved manglende innbetaling av medlemsbidrag:

Det er ønskelig å gå i dialog på lavest mulig nivå (så nært menigheten som mulig). Målet er å klargjøre fakta, oppklare misforståelser og søke løsninger.

Administrasjonen informerer hovedstyret om hvem som bidrar og ikke, slik at de kan vurdere ytterligere dialog- og informasjonstiltak for å fremme forståelse og engasjement, evt. justere kurs på fellesinitiativ slik at de favner bredere.

3.3 Kategori 3: Deltagelse på fellesarrangementer i Det Norske Baptistsamfunn

Forpliktelse i kategori 3 kan sikres gjennom å utforme tilpassede insentivordninger for å fremme økt deltagelse. Disse vil kunne se ulike ut avhengig av hvor man deltar. Eksempelvis kan det lages en insentivordning som gjør at de som deltar blir indirekte sponset av dem som ikke gjør det. Slik som at alle menighetene faktureres for en andel som går til spesifikt arbeid, og at menigheter som deltar, får støtte for dette. Det kan være mulighet for å søke om unntak også i denne kategorien for andelen som faktureres.

Forslag til prosess for oppfølging av manglende deltagelse og/ eller innbetaling av manglende bidragsbidrag:

Det er ønskelig å gå i dialog på lavest mulig nivå (så nært menigheten som mulig). Målet er å klargjøre fakta, oppklare misforståelser og søke løsninger.

Administrasjonen informerer hovedstyret om trender, slik at de kan vurdere ytterligere dialog- og informasjonstiltak for å fremme forståelse og engasjement, evt. justere kurs på fellesinitiativ slik at de favner bredere.